

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 350/06
22.02.2006. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Николе Станојевића, Звездане Лутовац, Михаила Рулића и Предрага Трифуновића, чланова већа, у парници тужиле АА, чији је пуномоћник АБ, адвокат, против туженог, Д.Д. "ББ", ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле, изјављеној против пресуде Окружног суда у Нишу, Гж. број 1366/05 од 26.07.2005. године, у седници већа одржаној дана 22.02.2006. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле па се УКИДАЈУ пресуда Окружног суда у Нишу, Гж. бр. 1366/05 од 26.07.2005. године и пресуда Општинског суда у Нишу, П. број 858/02 од 12.02.2003. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Нишу, П. број 858/02 од 12.02.2003. године одбијен је тужбени захтев да се обвезе тужени да тужили на име штете исплати износ од 451.316,13 динара, а на име капитализиране ренте због изгубљеног издржавања од стране покојног супруга ВВ, који је погинуо на необезбеђеном радном месту у Русији дана 04.07.2005. године са законском затезном каматом почев од 06.11.2000. године до коначне исплате.

Пресудом Окружног суда у Нишу, Гж. број 1366/05 од 26.07.2005. године одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена је првостепена пресуда Општинског суда у Нишу.

Благовременом и дозвољеном ревизијом тужила побија правоснажну другостепену пресуду због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права са предлогом да се нижестепене пресуде преиначе и тужбени захтев усвоји или укину и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 386. раније важећег Закона о парничном поступку, који се примењује на основу члана 491. став 4. важећег Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Србије" број 125/04 од 22.11.2004. године, ступио на снагу 23.02.2005. године), Врховни суд Србије је нашао да је ревизија тужиле основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда из члана 354. став 2. тачка 11. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Међутим, основано се ревизијом указује да су нижестепене одлуке донете уз погрешну примену материјалног права што је имало за последицу да чињенично стање није потпуно и правилно утврђено због чега су нижестепене одлуке морале бити укинуте.

Предмет тужбеног захтева у овој правној ствари је накнада штете коју је тужила претрпела и трпи због изгубљеног издржавања од стране покојног супруга који је погинуо на раду дана 04.07.1995. године у ГГ, где је упућен од стране туженог, тако што је са петог спрата пао у необезбеђени отвор вишеспратне грађевине, за шта одговорност сноси тужени који није предузео све мере заштите на раду. Тужила је на дан погибије супруга имала 34 године и 5 месеци, а свој животни век је определила на 75 година, те је тражила да се тужени обавезе на исплату износа од 451.316,13 динара на име капитализиране ренте због изгубљеног издржавања за будућих 40 година и 7 месеци.

Првостепени суд је утврдио да тужила нема никаквог прихода, да није прималац ни пензије ни инвалиднине ни било каквих других примања по основу социјалног осигурања, да је незапослена и да се налази на евиденцији незапослених од 10.05.1993. године, али је обзиром да је тужила у време смрти свог супруга имала 35 година и била способна за привређивање, закључио да нису испуњени услови из члана 188. ЗОО, а првенствено услови из члана 287. Закона о браку и породичним односима Републике Србије, те је одбио тужбени захтев налазећи да тужила није повређена у свом праву на издржавање, те нема право на накнаду штете ради изгубљеног издржавања.

Окружни суд у Нишу прихвата становиште првостепеног суда уз образложење да према одредби члана 194. став 1. Закона о облигационим односима лице које је погинуло издржавао, или редовно помагао, као и оно које је по закону имало право захтевати издржавање погинулог, има право на накнаду штете коју трпи губитком издржавања, односно помагања. Међутим, налази да захтев тужиле, као супруге погинулог, за накнаду штете због изгубљеног издржавања услед смрти супруга може бити основан само ако је супруга испуњавала услове за издржавање предвиђене одредбом члана 287. став 1. Закона о браку и породичним односима Републике Србије, којом је прописано да брачни партнер који нема дозвољено

и породичним односима Републике Србије, којем је претпостављено да брачни друг који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или се не може запослити има право на издржавање од свог брачног друга сразмерно његовим могућностима. Како тужиља није пружила доказ да се није могла запослити, то другостепени суд потврђује закључак првостепеног суда да тужиља није повређена у свом праву, па не може остварити ни накнаду штете по овом основу.

Међутим, погрешно је позивање другостепеног суда на одредбу члана 287.став 1. Закона о браку и породичним односима Републике Србије, јер се наведеном одредбом регулише право на издржавање разведеног брачног друга што овде није случај. Према одредби члана 194. став 1. Закона о облигационим односима, на који се другостепени суд и позива, право на накнаду штете коју трпи губитком издржавања, односно помагања има и лице које је погинули издржавао и редовно помагао, без обзира да ли је постојала законска обавеза издржавања или законско право захтевати издржавање од погинулог. Право на накнаду штете имају и она лица које је погинули давалац фактички издржавао, односно материјално помагао иако на то није био по закону обавезан. За настанак права на накнаду штете није неопходна повреда субјективног права, већ је довољна и повреда легитимног интереса, подразумевајући под тим интерес који је у складу са правом и моралом. Издржавање које није последица законске обавезе не противи се праву и моралу.

Због погрешно заузетог правног становишта првостепени суд је пропустио да утврди шта представља износ од 451.316,13 динара који је у реферату тужбе дефинисан као капитализирана рента због изгубљеног издржавања. Рента је појмива само као накнада будуће трајне штете, која ће се реализовати тек по доношењу пресуде. За штету која је у време одлучивања о тужбеном захтеву већ настала, накнада нема облик ренте, већ јединствене суме, те се рентом не може сматрати накнада за протекло време.

Накнада за изгубљено издржавање има одштетни, а не алиментациони карактер, због чега се досуђује према стварној величини претрпљене штете. Ово правило важи и за одмеравање накнаде у случају смрти фактичког даваоца на коме није била законска обавеза издржавања. Кад досуђује ренту која је накнада за будуће изгубљено издржавање иста се утврђује у једнаким износима у висини изгубљеног издржавања у време пресуђења. Капитализирање ренте је претварање ренте у јединствену суму накнаде, при чему се овако добијени вид будућих недоспелих obroка у нашем праву умањује за износ међу-камата. Капитализирање се обавезно врши ако странке то споразумно траже или на захтев оштећеног, ако постоје озбиљни разлози под којима треба подразумевати само разлоге везане за потребе оштећеног услов да околности не чине унапред вероватним да би капитализирана рента за кратко време била непромишљено и нерационално потрошена.

Због погрешно правног схватања нижестепених судова да тужиља нема право на новчану накнаду за изгубљено издржавање првостепени суд је пропустио да утврди да ли је у ком износу тужиља фактички примала издржавање, који износ представља доспелу штету која нема облик ренте, већ јединствене суме да ли тужиља у ком износу и за који период има право на ренту, да ли су испуњени услови да капитализирање ренте, а што све зависи од конкретних чињеница и односа у заједничком домаћинству које су остваривали тужиља и њен покојни супруг. Тек по утврђивању свих релевантних чињеница, ценећи примедбе истакнуте у овом решењу, првостепени суд ће мериторно одлучити о постављеном тужбеном захтеву.

Са изложеног, а на основу члана 395.став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа-судија,

Стојан Јокић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

дљ.